

1370.

ZARZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 14 sierpnia 1950 r.

o organizacji i funkcjonowaniu kontroli wewnętrznej w Ministerstwie Szkół Wyższych i Nauki oraz w podległych urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach, wydane w porozumieniu z Prezesem Najwyższej Izby Kontroli na wniosek Ministra Szkół Wyższych i Nauki.

Na podstawie pkt. 7 uchwały Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1948 r. oraz równobrzmiącej uchwały Rady Państwa z dnia 5 maja 1948 r. w sprawie organizacji i funkcjonowania kontroli wewnętrznej w urzędach, instytucjach i przedsiębiorstwach państwowych oraz o jej współpracy z kontrolą państwową i społeczną (Monitor Polski Nr 51, poz. 292 i 293) i art. 26 ustawy z dnia 9 marca 1949 r. o kontroli państwowej (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 74) zarządza się, co następuje:

I.**Postanowienia ogólne.**

§ 1. Zarządzenie niniejsze ustala szczegółową organizację, zakres działania i funkcjonowania kontroli wewnętrznej w Ministerstwie Szkół Wyższych i Nauki oraz zasady jej współpracy z kontrolą państwową i społeczną.

§ 2. 1. Kontrola wewnętrzna w Ministerstwie Szkół Wyższych i Nauki zwana będzie w dalszym ciągu niniejszego zarządzenia „kontrolą”, osoby zaś powołane do jej wykonania „inspektorami kontroli”.

2. Określenia te winny być używane we wszystkich przepisach (zarządzeniach, instrukcjach, regulaminach, okólnikach itp.) Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki w odróżnieniu od czynności inspekcji, wykonywanych przez fachowe organa nadzoru (§ 3).

§ 3. Czynności inspekcji (prawo wydawania zarządzeń, odpowiedzialność za nadzorowaną jednostkę, ciągłość czuwania) stanowiące funkcję właściwych fachowych komórek organizacyjnych, zgodnie z pkt. 26 powołanej uchwały

Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1948 r. sprawowane są przez komórki fachowe niezależnie od kontroli zorganizowanej i działającej na podstawie niniejszego zarządzenia.

II.**Organizacja kontroli.**

§ 4. 1. Tworzy się w Ministerstwie Szkół Wyższych i Nauki Biuro Kontroli, podległe bezpośrednio Ministrowi Szkół Wyższych i Nauki.

2. Minister Szkół Wyższych i Nauki po wysłuchaniu opinii Prezydium Rady Ministrów (Biura Kontroli i Nadzoru) oraz w uzgodnieniu z Ministrem Finansów i Prezesem Najwyższej Izby Kontroli ustala etaty osobowe poszczególnych organów kontroli wewnętrznej (resortowej).

§ 5. Całokształtem kontroli w Ministerstwie Szkół Wyższych i Nauki w zakresie organizacji, wykształcenia, planowania i wykonywania kontroli oraz sprawozdawczości kieruje Dyrektor Biura Kontroli w Ministerstwie Szkół Wyższych i Nauki, odpowiedzialny przed Ministrem Szkół Wyższych i Nauki.

§ 6. Do szczególnych obowiązków i uprawnień Dyrektora Biura Kontroli Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki z tytułu kierownictwa kontrolą należą:

- wnioskowanie i opiniowanie w sprawach organizacji kontroli oraz w sprawach obsady personalnej na stanowiskach inspektorów kontroli (§ 37),
- współpraca i bezpośrednie uzgadnianie w sprawach kontroli, a szczególnie w sprawie planów i sprawozdawczości kontroli z Najwyższą Izbą Kontroli,
- wydawanie ogólnych instrukcji, wytycznych itp. w przedmiocie planowania kontroli (§ 21), co do czasu i przedmiotu kontroli oraz instrukcji, wytycznych, podęczników fachowych, wzorów itp. w sprawie wykonywania kontroli, metodyki kontroli i sprawozdawczości,
- sprawowanie ogólnego służbowego i fachowego nadzoru nad wykonywaniem kontroli,
- programowe szkolenie inspektorów kontroli, prowadzenie odpraw, instruktaży, egzaminów.

§ 7. Biuro Kontroli Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki prowadzi ewidencję planów kontroli oraz ewidencję kontroli, wykonanych na podstawie otrzymanych sprawozdań okresowych (§ 22).

III.**Zakres działania organów kontroli.**

§ 8. Kontroli podlegają:

- wszystkie komórki Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki oraz jednostki podległe lub nadzorowane (urzędy, instytucje i przedsiębiorstwa),
- przedsiębiorstwa, zakłady, instytucje pozostające pod zarządem Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki lub jego jednostek organizacyjnych, względnie prowadzone przy udziale finansowym Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki,
- wszelkie inne przedsiębiorstwa, zakłady i instytucje osób fizycznych lub prawnych bez względu na ich formę prawną i organizacyjną, wykonujące zadania zlecone na rzecz Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki, względnie na rzecz jednostek mu podległych lub prezeń nadzorowanych — w granicach tych zleceń,
- urzędy, zakłady, instytucje i przedsiębiorstwa osób fizycznych lub prawnych, otrzymujące subwencje lub dotacje z budżetu Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki, w zakresie użycia tych subwencji lub dotacji.

§ 9. Minister Szkół Wyższych i Nauki może zlecić Biuru Kontroli wykonywanie kontroli innych zakładów, instytucji, organizacji i przedsiębiorstw, nie wymienionych w § 8, z tytułu nadanych mu szczególnych uprawnień, lub poruczonych mu szczególnych zadań państwowych w zakresie ustawowego działania resortu.

§ 10. 1. Właściwym do wykonywania kontroli jest Biuro Kontroli Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki dla wszystkich jednostek organizacyjnych: urzędów, przedsiębiorstw, instytucji, zakładów wymienionych w § 8, przy czym jednak do wszczęcia kontroli w komórkach organizacyjnych Ministerstwa wymagane jest osobne zlecenie Ministra.

2. W zasadzie jednak Biuro Kontroli jest powołane do planowej i systematycznej kontroli oraz do doraźnego badania i sprawdzania wykonawstwa z zakresu organizacji, administracji, gospodarki i rzeczowej działalności resortowej jednostek (urzędów, instytucji, zakładów i przedsiębiorstw) typu centralnego i na szczeblu bezpośrednio niż-

szym. Kontrolę pozostałych jednostek przeprowadza w zasadzie wrywkowo lub w razie konieczności.

§ 11. Biuro Kontroli powołane jest do kontroli działalności finansowej, organizacji, administracji, gospodarki i funkcjonowania jednostek podlegających kontroli (§§ 8, 9, 10) z punktu widzenia planowości, legalności, rzetelności, gospodarności i celowości.

§ 12. Dla wykonywania powyższych zadań Biuro Kontroli przeprowadza kontrolę:

- a) wstępną (czynności zamierzonych),
- b) faktyczną (czynności dokonywanych),
- c) następną (czynności dokonanych).

§ 13. Szczegółowy zakres i sposób wykonywania kontroli wstępnej, faktycznej i następnej ustali instrukcja Ministra Szkół Wyższych i Nauki, wydana zgodnie z pkt. 8 powołanej na wstępie uchwały Rady Ministrów w porozumieniu z Prezesem Najwyższej Izby Kontroli, a także w porozumieniu z Ministrem Finansów w odniesieniu do spraw finansowych. Instrukcja ta winna być przesyłana do wiadomości Prezydium Rady Ministrów (Biuro Kontroli i Nadzoru).

§ 14. Biuro Kontroli nie może wydawać zarządzeń ani orzeczeń, z wyjątkiem spraw nagłych, podlegających kontroli, a nie cierpiących zwłoki, jeżeli w inny sposób nie można zapobiec szkodzie Skarbu Państwa lub interesu publicznego — zawiadamiając o tym niezwłocznie władzę kontrolowanej jednostki, której te zarządzenia dotyczą. Odpisy wydanych zarządzeń i orzeczeń winny być nadsyłane do właściwych organów Najwyższej Izby Kontroli.

§ 15. Wszystkie sprawy podlegające na podstawie obowiązujących przepisów skierowaniu do władz, powołanych do ścigania przestępstw, Biuro Kontroli kieruje bezpośrednio do tych władz z wnioskiem o wszczęcie dochodzenia, zawiadamiając jednocześnie zwierzchnika administracyjnego kontrolowanej jednostki oraz właściwy organ Najwyższej Izby Kontroli.

§ 16. Biuro Kontroli i inspektorzy kontroli nie ponoszą odpowiedzialności za stan organizacji, administracji, gospodarki i funkcjonowania kontrolowanych jednostek, natomiast są odpowiedzialni za rzetelne stwierdzenie faktycznego stanu i wierne jego odtworzenie.

§ 17. Inspektorzy kontroli legitymują się, niezależnie od legitymacji służbowych, osobnymi delegacjami podpisanymi przez Dyrektora Biura Kontroli. Dyrektor Biura i wicedyrektor uprawnieni są do przeprowadzania kontroli w zakresie ich kompetencji bez specjalnego upoważnienia, a tylko na podstawie legitymacji służbowej.

§ 18. Jednostki podlegające kontroli, wymienione w § 8 niniejszego zarządzenia, obowiązane są udzielać Biuru Kontroli w zakresie jego właściwości oraz poszczególnym inspektorom kontroli w związku z ich czynnościami żądanych wyjaśnień ustnych lub pisemnych, wglądu do ksiąg, akt, dokumentów itp. oraz wszelkiej pomocy i ułatwień służbowych.

§ 19. Na żądanie Biura Kontroli władze i organa Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki są obowiązane delegować swych pracowników, posiadających specjalne wykształcenie lub wiadomości, do pomocy w czynnościach kontrolnych lub w charakterze rzeczoznawców.

§ 20. Wszystkie departamenty i biura Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki oraz urzędy i instytucje, zakłady i przedsiębiorstwa typu centralnego obowiązane są dostarczać Biuru Kontroli Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki w ustalonej przez nich liczbie egzemplarzy odpisy zarządzeń, instrukcji, okólników itp., dotyczących organizacji, administracji, gospodarki i funkcjonowania jednostek resortu oraz udzielać informacji w zakresie uprawnieniami kontroli przewidzianym.

IV.

Planowanie kontroli.

§ 21. Kontrola jest wykonywana planowo, na podstawie okresowych (rocznych i kwartalnych) planów kontroli.

§ 22. 1. Minister Szkół Wyższych i Nauki zatwierdza w uzgodnieniu z Najwyższą Izbą Kontroli ogólne założenia do okresowego planowania kontroli w całym resorcie, opracowane przez Biuro Kontroli na podstawie założeń programowych Rządu, oceny stanu administracji i gospodarki resortu oraz zgłoszonych wniosków.

2. Kierownicy komórek organizacyjnych Ministerstwa (departamentów, samodzielnych wydziałów) oraz instytucji i przedsiębiorstw typu centralnego zgłaszają Dyrektorowi Biura Kontroli swoje wnioski i uwagi do okresowych planów kontroli.

§ 23. Na podstawie ogólnych założeń do okresowego planowania kontroli Biuro Kontroli sporządza szczegółowy plan kontroli i przedstawia go do zatwierdzenia Ministrowi Szkół Wyższych i Nauki.

§ 24. Niezależnie od kontroli planowych mogą być w uzasadnionych przypadkach przeprowadzane kontrole dołączne, a to na zlecenie Ministra Szkół Wyższych i Nauki, bądź z własnej inicjatywy Biura Kontroli.

V.

Dokumentacja, sprawozdawczość i postępowanie pokontrolne.

§ 25. O wyniku swych czynności inspektorzy kontroli sporządzają protokoły z kontroli i sprawozdania pokontrolne. Jeden egzemplarz protokołu winien być pozostawiony w jednostce kontrolowanej. Protokoły z kontroli, dwustronnie podpisane, stanowią stwierdzenie faktów ujawnionych w toku kontroli. Do protokołu władza kontrolowana ma prawo wpisać zastrzeżenia lub nadesłać dodatkowe wyjaśnienia w ustalonym terminie. W razie braku zastrzeżeń winna być o tym poczyniona wzmianka w protokole.

§ 26. Sprawozdania pokontrolne zawierają analizę i ocenę stwierdzonego protokołem stanu faktycznego, ustalenie odpowiedzialności i omówienie okoliczności, mających wpływ na stan organizacji, administracji, gospodarki i funkcjonowania jednostek kontrolowanych, jak również wnioski co do poprawy stwierdzonego stanu faktycznego oraz co do sposobu odzyskania strat i ukarania winnych.

§ 27. Biuro Kontroli kieruje wnioski do Ministra Szkół Wyższych i Nauki lub dyrektorów właściwych departamentów. Na podstawie tych wniosków władze przełożone wydają zarządzenia, za które ponoszą pełną odpowiedzialność. Biuro Kontroli ma prawo domagać się terminowego powiadomienia o wydanych zarządzeniach i o ich wykonaniu, co nie dotyczy wniosków przedkładanych Ministrowi przez Biuro Kontroli.

§ 28. Wyniki kontroli, związane z wykonywaniem budżetu, Biuro Kontroli przesyła do wiadomości Komisji Oszczędnościowej w Ministerstwie Finansów.

§ 29. Na podstawie wyników kontroli Biuro Kontroli Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki przedstawia Ministrowi roczne i kwartalne sprawozdania z działalności i wyników kontroli w całokształcie resortu.

VI.

Współdziałanie kontroli wewnętrznej z innymi komórkami organizacyjnymi Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki.

§ 30. Między Biurem Kontroli a innymi komórkami organizacyjnymi Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki (w szczególności komórkami ułatwiającymi sprawy organizacyjne i budżetowe) powinien istnieć stały wzajemny kontakt, oparty na ścisłym współdziałaniu oraz systematycznej wymianie informacji, wniosków, osiągnięć i zamierzeń.

§ 31. Przedstawiciele Biura Kontroli biorą udział w ważniejszych konferencjach, odprawach i zjazdach kierowników jak i pracowników jednostek organizacyjnych Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki.

§ 32. 1. W miarę potrzeby przedstawiciele jednostek organizacyjnych Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki biorą udział w zjazdach i konferencjach organizowanych przez Biuro Kontroli:

2. Zadaniem tych konferencji winno być:
  - a) skoordynowanie działalności organów kontroli z innymi komórkami organizacyjnymi,
  - b) ustalanie wniosków i wytycznych do zarządzeń potrzebnych dla usunięcia braków i niedociągnięć w poszczególnych jednostkach organizacyjnych,
  - c) omówienie wykonania planów działalności kontrolnych i inspekcyjnych za okres ubiegły.

3. Protokoły ze zjazdów i konferencji, wymienionych w § 31, winny być przedkładane Biuru Kontroli Ministerstwa Szkół Wyższych i Nauki.

VII.

Współpraca z kontrolą państwową, skarbową i bankową oraz władzami, powołanymi do ścigania przestępstw.

§ 33. 1. Najwyższa Izba Kontroli koordynuje działalność organów kontroli wewnętrznej z działalnością własną i działalnością organów kontroli społecznej rad narodowych. Z tego tytułu Najwyższa Izba Kontroli jest uprawniona do udzielania kontroli wewnętrznej wiążących wytycznych co do opracowywania okresowych planów kontroli, wprowadzania do ustalonych już planów poprawek

i uzupełnień, zlecenia kontroli dorywczych, nie przewidzianych w planach kontroli wewnętrznej, a ponadto do sumowania i oceny wyników kontroli, przeprowadzonych przez organa kontroli wewnętrznej.

2. Biuro Kontroli współpracuje z Najwyższą Izbą Kontroli przez:

- 1) nadsyłanie do Najwyższej Izby Kontroli okresowych planów pracy, okresowych sprawozdań z czynności oraz sprawozdań z kontroli w sprawach o szczególnym znaczeniu dla interesów Państwa, a także — na żądanie Najwyższej Izby Kontroli — wszelkich materiałów z dokonanych czynności kontroli. Formy i terminy składania planów pracy i okresowych sprawozdań z działalności Biura Kontroli oraz tryb zlecenia przez Najwyższą Izbę Kontroli przeprowadzania kontroli dorywczych ustala instrukcja Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, wydana w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów;
- 2) powiadamianie delegatur Najwyższej Izby Kontroli o rozpoczęciu kontroli w terenie;
- 3) udział we wspólnych kontrolach:
  - a) inicjowanych przez Najwyższą Izbę Kontroli i przeprowadzanych pod kierownictwem przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli w zespołach, złożonych z przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli i kontroli wewnętrznej lub Najwyższej Izby Kontroli, kontroli wewnętrznej i kontroli społecznej rad narodowych;
  - b) inicjowanych przez Najwyższą Izbę Kontroli i przeprowadzanych w zespołach, złożonych z przedstawicieli kontroli wewnętrznej i kontroli społecznej rad narodowych lub kontroli wewnętrznej różnych resortów względnie kontroli wewnętrznej i kontroli finansowej banków państwowych;
- 4) zawiadamianie organów Najwyższej Izby Kontroli o naradach, konferencjach i odprawach, organizowanych przez organa kontroli wewnętrznej oraz nadsyłanie odpisów protokółów obrad;
- 5) udział we wspólnych naradach i konferencjach organów kontroli wewnętrznej, finansowej (banków) i społecznej (rad narodowych) pod kierownictwem Najwyższej Izby Kontroli.

§ 34. Biuro Kontroli porozumiewa się z Ministerstwem Finansów oraz właściwymi państwowymi bankami — w celu koordynacji kontroli i wykorzystuje uzyskany materiał przez te instytucje w związku z przeprowadzaną przez nie kontrolą finansową przedsiębiorstw.

§ 35. 1. Biuro Kontroli obowiązane jest na żądanie Najwyższej Izby Kontroli i jej delegatur dostarczać im wszelkich materiałów z dokonywanych czynności kontrolnych.

2. Biuro Kontroli obowiązane jest na żądanie władz powołanych do ścigania przestępstw (sądy, Prokuratura Generalna, delegatury Komisji Specjalnych do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym, Urzędy Bezpieczeństwa Publicznego) dostarczyć im wszelkich materiałów dotyczących przestępstw w tych wypadkach, kiedy wymienione władze prowadzą dochodzenie w sprawach, wykrytych w związku z dokonywaną kontrolą.

VIII.

Współpraca z kontrolą społeczną.

§ 36. 1. Kontrola wewnętrzna współpracuje z radami narodowymi przez udział przedstawicieli rady narodowej w kontroli, przeprowadzanej na jej wniosek a także w kontroli, przeprowadzanej z inicjatywy kontroli wewnętrznej, jeżeli rada uzna swój udział w tej kontroli za potrzebny.

2. Dla umożliwienia radzie narodowej powzięcia decyzji co do udziału w komisyjnej kontroli — inspektorzy kontroli wewnętrznej obowiązani są zawiadamiać właściwą radę o rozpoczęciu kontroli. Nie dotyczy to kontroli doraźnych dla zbadania określonych spraw, przeprowadzanych z inicjatywy organów kontroli wewnętrznej.

3. Biuro Kontroli doręcza radzie narodowej odpisy protokółów z kontroli, przeprowadzanych z udziałem przedstawicieli rady narodowej. Nie dotyczy to protokółów z kontroli doraźnych dla zbadania określonych spraw, przeprowadzonych z inicjatywy Biura Kontroli bez udziału przedstawicieli rady narodowej. Poza tym Biuro Kontroli powiadamia prezydium rad narodowych o usunięciu uchybień, stwierdzonych w wyniku kontroli, przeprowadzonej z udziałem przedstawicieli rady narodowej.

4. Koordynowanie współpracy kontroli wewnętrznej z kontrolą społeczną należy do Najwyższej Izby Kontroli.

IX.

Powolywanie, odwoływanie i przenoszenie pracowników Biura Kontroli.

§ 37. Dyrektora Biura Kontroli oraz wicedyrektora powołuje i odwołuje Minister Szkół Wyższych i Nauki z zachowaniem kompetencji Komisji Kwalifikacyjnej przy Radzie Państwa. Inspektorów kontroli odwołuje i przenosi Minister Szkół Wyższych i Nauki na wniosek Dyrektora Biura Kontroli, uzgodniony z Biurem Kadr, z zachowaniem kompetencji Komisji Kwalifikacyjnej przy Radzie Państwa.

§ 38. Inspektorzy kontroli, niezależnie od funkcji, jakie sprawują, nie mogą równoległe z obowiązkami kontrolnymi i w ciągu dwóch lat po ustaniu stosunku służbowego z organem kontrolnym zajmować jakiegokolwiek stanowiska administracyjnego w jednostkach, które podlegały ich kontroli. Inspektorom kontroli nie można również powierzać żadnych funkcji administracyjnych w jednostkach, w skład których wchodzi. O odchyleniach od powyższych zasad decyduje Komisja Kwalifikacyjna przy Radzie Państwa, do której należy w tych sprawach kierować odpowiednio uzasadnione wnioski.

§ 39. Decyzje Komisji Kwalifikacyjnej, o których mowa w niniejszym rozdziale, nie naruszają ustawowych kompetencji Prezesa Rady Ministrów co do wyrażenia zgody na mianowanie i awansowanie pracowników państwowych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 lutego 1921 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. z 1949 r. Nr 11, poz. 72).

X.

Postanowienia końcowe.

§ 40. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Monitorze Polskim.

PREZES RADY MINISTRÓW **Józef Cyrankiewicz**
PREZES NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI

Fr. Józwiak-Witold
MINISTER SZKÓŁ WYŻSZYCH I NAUKI **A. Rapacki**